

Derfor ikke VM i Østmarka

Geologien er grunnen til at publikum var i Holmen.

■ Årsaken til at VM gikk av stabelen i Holmenkollen, og ikke i Østmarka, ligger 250-300 millioner år tilbake i tid. – I denne perioden, perm, skjedde det dramatiske geologiske endringer i Oslo-området. Jordskorpene revnet, og deler ble presset ned og erstattet av vulkanske bergarter som trengte seg opp, forteller professor **Hans Arne Nævrem** ved NHM. Da disse bergartene stivnet, dannet det seg avrundede koller som har gitt opphav til navn som Holmenkollen og Grefsenkollen. Østmarka består av gneis og et landskap med langsgående åser og dype klaffer. Det går greit å gå det på langs, men å gå på tvers er vanskelig.

Ord for dagen

Agresjon. Agresjon (til norsk via fransk av latin *aggredior*, «angripe») brukes som et begrep innenfor psykologi om oppførsel som har til hensikt å forårsake skade eller smerte. Agresjon kan være enten fysisk eller verbal, og oppførsel som klassifiseres som agresjon selv om den ikke faktisk oppstår å forårsake skade eller smerte. Oppførsel som uoverlagt forårsaker skade eller smerte, er ikke agresjon. Diagnosen kan behandles med diverse medikamenter etter samråd med lege.

Kilde: Wikipedia

Diabetes arvelig

■ Arv betyr mye for om du utvikler diabetes. Det viser en doktogradsavhandling fra Universitetet i Tromsø. Forsker **Josepha Joseph** har funnet ut at røyking og familiehistorie gir samme risiko for diabetes, skriver forskning.no. – De med diabetes i familien må være ekstra bevisst på egen livsstil, konkluderer Josepha. Det som forsterker diabetesrisikoen er:

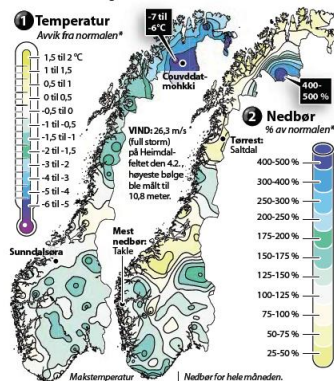
- Diabetes hos mor, far, søsken
- Overvekt
- Fettnivå i blodet
- Røyking
- Lavt nivå av godt kolesterol
- Inaktivitet

Ny type frivillighet

■ Dag Vidar Hanstad og Berit Skirstad ved Norges idrettsrettskole har sett nærmere på de frivillige under VM på ski. De har gjennomført to spørreundersøkelser i forbindelse med prøve-VM i Holmenkollen sist vinter, skriver forskning.no. De to forskerne konkluderer med at arrangementer som VM på ski trekker seg nye grupper frivillige. Her engasjerer folk seg for en kortere periode og har sjelden en formell tilknytning til noe idrettslag. Mens den tradisjonell frivillige er en middelaldrende kvinne med barn, leivner og godt utdannet, mener forskerne.

Iskald og snøråk februar

Månedstemperaturen for februar var 1,2°C under normalen for Norge. Deler av Finnmark hadde temperaturer hele 7-6°C under normalen. Store deler av Sør-Norge fikk ny nedbør enn normalen.

Målestasjonene: Nord for Hølandsmoen. Varmest: +15,8°C Sundaalsara 25.02. Kaldste: -42,5°C Couvdamd. 17.02. Nedbør for hele måneden: 310,7mm. Minst nedbør: 7 mm. Saltald: 25-50%.

Gro Harlem Brundtland fremforhandlet EØS-avtalen på starten av 1990-tallet. Norges ordninger med vinmonopol, spillmonopol og offentlig kraftetterskap er noen av temaene domstolene har behandlet i de 17 årene som har gått etter EØS-avtalen ble innført.

EØS-avtalen.

EU-rett gjennomsyrrer nå norske domstoler, selv utenfor EØS-avtalens områder. Høyesterett er så EU-tilpasset at det ikke lenger er bruk for en egen domstol for tvister mellom EU og Norge, konkluderer ny rapport.

THOMAS BØE HORNBERG

En av ti sivile saker i Høyesterett er nå relatert til EØS-avtalen, viser en ny rapport som i dag legges frem som en del av Europautredningens arbeid. Rapporten som er det første av sitt slag, baserer seg på en gjennomgang av nærmere 1000 rettsavgjørelser i norske domstoler fra EØS-avtalen trådte i kraft i 1994 til i dag.

Tidvannsbølge. Rapporten, som er gjennomført av stipendiat Halvard H. Fredriksen ved Universitetet i Bergen, viser at regelverket fra EU spiller en betydelig rolle på mange ulike saksområder i norske domstoler. Selv områder som ved innførelse av EØS-avtalen ble antatt å falle utenfor, som straffetrett og skatterett, er blitt påvirket av EU-rett.

Utvalgsleder og professor **Fredrik Sejersted** mener rapporten dokumenterer at utenforlandene Norge for fullt tar del i utviklingen av ett felleseuropaisk rettsområde – også når det nois-

ke rettsapparatet løser tvister på norsk jord. – En tidvannsbølge har skylt inn over norsk rett gjennom vår tilpassing til europeiske rettsregler de siste femten årene. Det er kjent at norsk lovgivning er endret i et voldsomt omfang. Rapporten viser at også norske domstoler i stort monn tilpasser seg EUs regelverk, både innenfor og utenfor EØS-avtalens nedslagsfelt, sier Sejersted. EØS-avtalen utvides kontinuerlig ved at EU vedtar nye regler på områder hvor Norge har bundet seg til å gå i takt med EU. De fleste reglene har som formål å sikre fri konkurranse hele EØS-området. Siden 1994 har 8000 rettsaker blitt tatt inn i norsk rett.

Få konflikter. Selv om norsk rett er revolusjonert av tilsiget av EU-regler, har rettsintegrasjonen vært fredfull. Siden EØS-avtalen kom i stand, har det riktignok vært flere symboltunge saker hvor Norge og EU har vært på kollisjonskurs. For eksempel ble Norge i 2007 dømt for brudd

I morgen: Boken *Mørkets rike* gir et sjeldent innblikk i et av verdens mest nådeløse diktaturer.

EØS-avtalen

Virksom fra 1. januar 1994. Den mest omfattende internasjonale avtalen Norge har inngått. Avtale mellom EU og de tre EFTA-landene, Norge, Island og Liechtenstein. Innebarer at Norge er en del av EUs indre marked. Forplikter Norge til å innføre EUs regelverk på mange områder. Blant annet fisk og jordbruk er unntatt.

Europautredningen

Offentlig utvalg nedsett i januar 2010 for å gi en faglig utredning av Norges avtaler med EU. Ledes av professor **Fredrik Sejersted**. Bredt sammensatt. Skal levere rapport høsten 2011. Holder i dag debattmøte på Literaturhuset i Oslo om EU-rett i norske domstoler.

EFTA-institusjonene

ESA. Kontrollorgan som overvåker at EUs regelverk etterleves i EFTA-landene. EU-kommisjonen har tilsvarende rolle innen EU. EFTA-domstolen. EU-domstolens tilsvarende. Avgjør om EFTA-landene har brutt EØS-avtalen. Kan også kjenne ESA-vedtak ugyldig og avgjøre uttalelser. Pålagt å følge EU-domstolens praksis.

Aftenposten fakta

Den fredfulle rettsrevolusjonen

på EØS-avtalen pga. forskjellsbehandling mellom private og offentlige eiere av vannkraft. Onsdag forrige uke konkluderte ESA med at Norge bryter EØS-avtalen ved å umiddelbart skattelegge selskaper som flytter hovedkontor til et annet EØS-land. Norske myndigheter har nå to måneder til å hindre at saken bringes inn for EFTA-domstolen. Slike enkeltsaker til tross: rapporten viser at det ytterst sjelden at domstolene konkluderer med at norske rettsregler kolliderer med regler som stammer fra EU. Siden 1994 er det slått fast at Norges EØS-forpliktelser går på tvers av norske lovregler i kun seks rettsfaktiske dommer, viser rapporten. – Det er overraskende lite motstrid og konflikt med tanke på omfanget av EU-tilpassningen i norsk rett, oppsummerer Sejersted.

Lagt seg flate? Regjeringen og Stortinget har siden 1994 ikke en eneste gang nedlagt et initiativ, en av de 8000 rettsaktene fra EU som har kommet inn i norsk rett. Som Aftenposten viste 1. mars, har Norge på nesten tve år kun i et eneste tilfelle, maktet å skaffe seg unntak ved innføringen av en ny EU-lov. I tunneldirektivet fikk Norge lov til å bruke andre sikkerhetsliknende utgangene. Nå slår altså rapporten innhentet av Europautredningen fast at også innen retts-

apparatet det EU, og EU-domstolen, som fører an. – Rapporten dokumenterer at norske domstoler er svært tilbakeholdne med å konstatere motstrid mellom EU-regler og norske lover. Er domstolene praktisk nok et bevis på norsk uinnfallenheter? – Gjennom snart tve år har skiftende regjeringer i hovedsak lojalt tilpasset seg EU/EØS-retten, og norske domstoler har lojalt fulgt opp dette. De gangene ESA eller private med EU/EØS-retten i hånd, har angrepet tradisjonelle norske ordninger har regjeringene stått greit mot. Ofte har man lyktes med å bevare ordningene, slik spilleautomatsaken og den differensierte arbeidslovgivningen er eksempler på, sier Sejersted. Halvard H. Fredriksen er mindre imponert over den politiske standhaftigheten når EU og Norge er på kollisjonskurs. – Både i Regjeringen og på Stortinget synes det å være en frykt for hva som vil skje dersom norske domstoler havner på kollisjonskurs med EU og EU-domstolen, sier Fredriksen.

EFTA overflødig. Det var regjeringen Brundtland som i 1992 ferdigforhandlet EØS-avtalen. Fra norsk side ble det lagt stor vekt på beskytte Norges rettslige uavhengighet. Et av tiltakene for å holde EU-domstolen på avstand, var etableringen av egen tvistestans for EØS-

2009 også ble innført i EØS, sier Olausen.

Modernisering. Leder for Europabevegelsen, **Paal Frisvold**, ser derimot positivt på det store tilsiget av EU-rett i norsk rettspraksis. Men Frisvold savner politisk innflytelse. – Flere stortingsmeldinger står fast at EUs regelverk bidrar til å modernisere norsk lov. Vi ville ikke ellers hatt kapasitet til å fornye regelverket på så mange områder. Samtidig viser forskning at det er Norge, med vår eksepsjonell åpne økonomi, som tjener mest på et gjensidig juridisk bindende regelverk alle landene imellom. Derfor er det bra at Høyesterett følger EU-retten. Men EU-retten tar også hensyn til politisk utvikling. Og der mister vi fotfestet og blir et europeisk haleheng, sier Frisvold. *thomas.boe.hornberg@aftenposten.no*

Paal Frisvold, leder for Europabevegelsen

Meninger

«På EØS-avtalens område er det knapt noen praktisk forskjell på rettsutdørene i Norge og i EU-landene»

Aftenposten KULTUR side 4